

Krunoslav Valentić

(1932-2000)

Petar Šarčević

Glumac bez ostatka

Došao je u Zagreb iz Bosanske krajine. Rođen je u banjalučkom predgrađu Budžaku, gdje je i odrastao, a gimnaziju je završio u Banjaluci. Izgledao je kao lice iz neke Čopićeve priče. Odmjerena pokreta, uvijek nasmiješan, ali munjevit u reakcijama svoje oštroumne i duhovite inteligencije. Dobročudan i mio, brzo je prevladavao povremene izljeve prgavosti iza kojih nikad nije stajala zla krv. Zato je bio omiljen ne samo među kolegama, nego i u ogromnom krugu znanaca i prijatelja. Bio je obdaren raznim talentima, osobito onima koji za svoju emanaciju iziskuju vještinu - kulinarsku,

stolarsku ili glazbenu, ali već nakon prvog dodira s njim, bilo je jasno da ništa drugo i nije mogao postati i biti, nego glumac. Sintagma "rođeni glumac" vrijedila je za njega bez ostatka. Nosio je karakteristike čovjeka svoga podneblja, ne samo u vrsti inteligencije, nego i u prividno usporenom pokretu i široko otvorenom ijekavskom govoru s karakteristično obojenim vokali-
ma. Budući da je rođen u kraju gdje se lijepo i plastično govori i s lakoćom izražava i najsuptilnija misao, kao glumac je s lakoćom savršeno svladavao sva narječja i dijalekte, neovisno o tome je li riječ o dubrovačkom,

Ivka Dabetić i Kruno Valentić - V. Stulli, *Kate Kapuralica*, HNK Zagreb, 1985.

Kruno Valentić, Miljenko Brlečić, Ivo Kadić - V. Stulli, *Kate Kapuralica*, HNK Zagreb, 1985.

kajkavskom, imotskom, slavonskom ili srednjodalmatinskom govornom idiomu. Naigrao se u životu urbanih likova, ali kad bi obukao zagorski *lajbek* ili stavio dubrovačku *kapicu*, činilo se da je baš to on trebao igrati.

Došao je na Akademiju za kazališnu umjetnost 1952. godine, u generaciju za koju bi se moglo reći da je jedna od "najgavellijanskih" u smislu postulata tzv. "gavellijanske škole". Uz Gavellu te Škiljana, Spaića, Radojevića, Krču, Marottija, Lastu, kao i plejadu profesora tzv. teorijskih predmeta, Klaića, Marinkovića, Kombola, Škavića, Ivaniševića i drugih, Akademija je formirala generacije glumaca koji su obilježili drugu polovicu dvadesetoga stoljeća. Zajedničko im je bilo, bez obzira na količinu talenta kojom su osobno raspolagali, da su "dobro govorili" i da su u svakom trenutku znali zašto nešto rade na sceni.

Za vrijeme provedeno na Akademiji uz Valentića je vezano sjećanje na boravak velikog slovenskoga (i ne samo slovenskoga) redatelja Bojana Stupice, koji je trajao jedan semestar 1956. godine. Tada je sa studentima

napravio predstavu *Đavolov učenik* G. B. Shawa, u kojoj je Valentić igrao ulogu Narednika tako neodoljivo da je zahvaljujući njoj 1. prosinca 1956., dobio angažman u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, čiji je član ostao do mirovine.

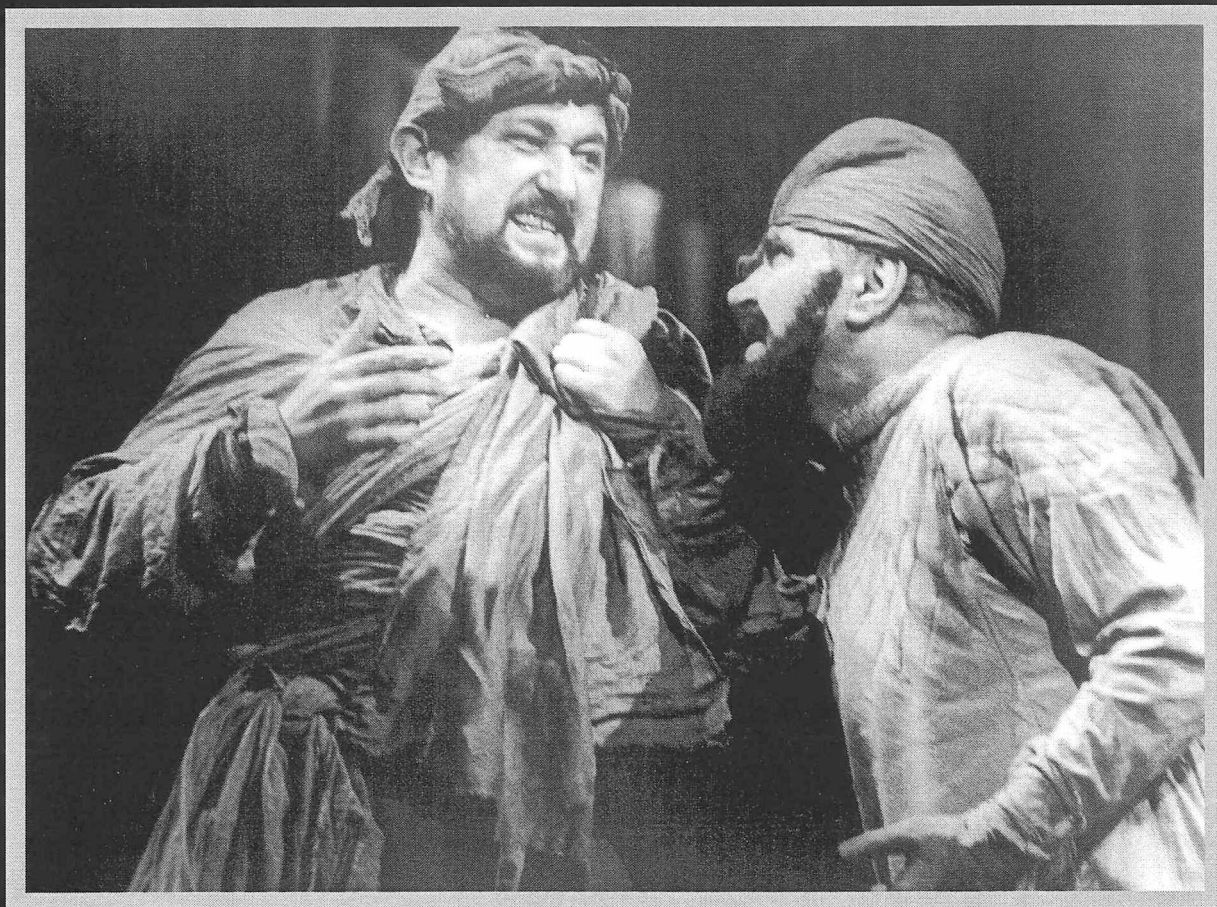
Godine 1956. i 1957. počela je velika smjena generacija u zagrebačkim kazalištima, čiji je intenzitet oslabio nakon četiri-pet godina. Kazalište na gavellijanskim zasadama bit će ozračje u kojemu će Valentić provesti umjetnički život.

Zanimljivo je spomenuti da je Valentić bio član SEK-a (Studentskog eksperimentalnog kazališta), koje je šezdesetih godina bilo važna pojava u hrvatskom kazalištu, a koje je definitivno izlazilo iz socrealističke poetike. Kroz SEK je prošao niz studenata Akademije, iako se na Akademiji, kao ni u profesionalnim kazalištima, nije sa simpatijama gledalo na "motanje" studenata po amaterskim druženjima. No, za njih je to bila dragocjena mogućnost da vide što se događa u kazalištu u Europi.

Početak Valentićeve profesionalne karijere vezan je za sedam predstava Bojana Stupice, koje je režirao od 1957. do 1959. godine. Stupica je u Hrvatskom narodnom kazalištu režirao ukupno dvanaest predstava, ali tih sedam u kojima je igrao Valentić kao mladi glumac, ubrajaju se u najblistavije trenutke u povijesti Drame Hrvatskoga narodnog kazališta. To su bile, bez iznimke, spektakularne predstave, s mnoštvom glumaca, statista, dekoru su se vrtoglavom brzinom izmjenjivali, sve je bilo uzbudljivo, slikovito i žestoko. Stupica je posjedovao iznimnu sposobnost da glumce i u najmanjim ulogama navede da izvuku ono najkreativnije iz sebe te da ih zatim - bez obzira na to kojoj generaciji i školi pripadali - ujednači kao da su izašli iz iste retorte.

Valentić je u Stupičinim predstavama igrao uglavnom manje uloge - Signalist (H. Wouk, *Pobuna na brodu Caine*, 1957.), Kruno (C. Goldoni, *Ribarske svade*, 1957.), Pjevač i Drugi guvernerov sluga (B. Brecht,

Kavkaski krug kredom, 1957.), Škrbavi mornar (V. Višnjevski, *Optimistička tragedija*, 1957.), Leon (L. Hellman, *Jesenji vrt*, 1957.), Kock, Klaun (R. Marinković, *Glorija*, obnova iz 1958.), Policajac (F. Dürrenmatt, *Posjet stare dame*, 1959.). Ipak, za svaku od tih uloga može se reći da je bila zapažena te da nije samo navještavala, nego je i potvrđivala kako je riječ o glumcu koji ima osobnost i maštu. Zvonimir Berković - koji je o Stupici i njegovim predstavama u Zagrebu ispisao najlucidnije rečenice koje sam o Stupici pročitao - napisao je u povodu *Optimističke tragedije* sljedeće: "Vanja Drach (Vajnonjen), Joža Gregorin (Komandir broda), Ljudevit Galic (Starješina broda), Kruno Valentić (Škrbavi mornar) ostvarili su punokrvne glumačke kreacije kao uostalom i mnogi drugi, a tehničko osoblje pokazalo se nakon ove, upravo užasne, komplicirane predstave kao ekipa sposobna da odradi i najteže scenske zadatke." Zanimljivo je da je

Šudraka, *Glinena kolica*, HNK Zagreb, 1979.

Saša Dabetić, Kruno Valentić, Petar Šarčević - F. Hadžić, *Ugledni gost*, HNK Zagreb, 1979.

Stupica tih godina namjeravao stvoriti putujuće kazalište i da je među glumcima iz čitave Jugoslavije, iz Zagreba namjeravao odabrati Dracha, Štefulja i Valentića.

Prvu svoju ulogu u profesionalnom kazalištu odigrao je Valentić u Zagrebačkom dramskom kazalištu 1957. godine. Bio je to Ugo Tudešak u Držićevu *Dundu Maroju*, lik koji će determinirati njegov glumački put. S istančanim smislom za pronalaženje komičnog detalja, on će Ugu Tudešku tijekom godina dodati malu galeriju likova iz mediteranskoga ozračja, od Držića i Gundulića preko Benetovića do Stullija i Bakmaza. Grubiša i Bokčilo u *Dundu Maroju*, Radoj u *Hvarkinji*, Luka Kapural u *Kati Kapuralici*, Radat u *Kupidu* i Mustafa u *Osmanu* - sve ih je Valentić igrao s razigranom lakoćom i uvjerljivošću te besprijeckorno svladanom fakturom uloge, neovisno o tome je li lik oštrouman ili priglup, simpatičan ili lukav lupež, dobroćudan ili opak.

Valentićeva sposobnost prebacivanja iz podneblja u podneblje, iz vremena u vrijeme, iz jednoga govornog idioma u drugi, potvrdila se i tijekom rada na tekstovima dvaju najvažnijih dramatičara tzv. modernoga razdoblja hrvatske dramatike - Krlježe i Marinkovića. Valentić po svom habitusu nije bio krlježijanski glumac, ali je ipak plastično odigrao dvije minijature koje nisu nimalo komične. Ksaver u *Golgoti* i dr. Zlatko Strelec u *Vučjaku* dva su urbana lika, radnik i novinar, dva antipatična "negativca". U Valentićevoj interpretaciji bili su točno onakvi kakvima su ih autori zamišljali.

Balade Petrice Kerempuha u adaptaciji i režiji Mladena Škiljana iz 1969. godine bile su jedan od najmonumentalnijih projekata tih godina, uz Parova *Kristofora Kolumba* u Dubrovniku i Ristićeva *Michelangela Buonarottija* u Splitu. Petero glumaca (Drach, Serdar, Galic, Šovagović i Valentić) govorili su stihove *Balada*, a u drugom planu odvijalo se ono što se govorilo u stihovima. Bilo je mnogo slikovite "buke i bijesa", pjevalo

se, plesalo, sviralo i marširalo i, naravno, galamilo. Na pozornici se komešala masa glumaca, plesača, pjevača i statista, a sve je to djelovalo dojmljivo i uzbudljivo. Predstava je, usput rečeno, gostovala 1971. na Berlinskom festivalu te 1972. u Bukureštu sa zapaženim uspjehom. Naravno, lavovski dio posla odradilo je pet kazivača stihova čije su dionice bile podjednake. Zahvaljujući polugodišnjem mukotrpnom radu s profesorom Mladenom Kuzmanovićem, četvorica nezagoraca (Drach, Valentić, Serdar i Šovagović) tako su dobro svladali jezik *Balada* i tako ga savršeno interpretirali, da su na neki način "demantirali" petoga Petricu Kerempuha, Ljudevita Galica, rođenog Zagorca, koji je govorio s takvom bojom vokala koja se ipak ne može naučiti, nego se mora s njom roditi. Dogodio se, naime, komičan paradoks: Galic je po zakonu većih brojeva djelovao kao "krivo" među pravim licima.

Od tri susreta s dramaturgijom Ranka Marinkovića, dva su vrlo važna u opusu Krune Valentića. Drugi civil u *Inspektorovim spletkama* može se zaboraviti, ali klaun Kock u Stupičinoj *Gloriji* i Mitar u Spaičevu *Kiklopu* svakako nešto znače. U ulozi Kocka Valentić je zamijenio Antu Dulčića 1958. godine. Piscu ovih redaka, tada studentu, Stupičina predstava nije se u cjelini dopala: Mira Stupica kao Glorija imala je previše godina i premalo suptilnosti, ali scena s klaunima bila je svakako vrhunska.

U *Kiklopu*, najnagrađivanijoj i najgledanijoj predstavi osamdesetih godina u tadašnjoj Jugoslaviji, prikazanoj u Austriji i Rusiji s jednako zasluženim uspjehom, Valentić kao i mnogi drugi igra dvije uloge: Plakatera (lik koji lijepi plakate i čija se dramska funkcija time iscrpljuje) i Mitra, laboranta u vojsci Kraljevine Jugoslavije u nekoj jadnoj vojnoj ambulanti, koji pomaže glavnom junaku Melkioru izvuci se iz te vojske. Dok je prva uloga ostala dijelom mozaičke mase u kojoj su svi bili manje-više dojmljivi djelici cjeline, Mitar u sceni s Melkiorom u Valentićevoj interpretaciji prefrikanoga *gedžovana* u bijelom mantilu, uči praktičnoj životnoj pameti izgubljenog hrvatskog intelektualca neodoljivim šarmom i sugestivnošću.

Shakespeare je još od Miletićevih vremena jedan od "kućnih" pisaca Hrvatskoga narodnog kazališta, pa je razumljivo da je Valentić zaigrao u gotovo svim Shakespeareovim tekstovima koji su se pojavljivali na

repertoaru tijekom njegova tridesetdevetogodišnjeg članstva. Bilo ih je dvanaest. Valentićev shakespeareijanski *debut* nije bio odveć uspješan. Njegova Luda u Radojevićevoj *Kralju Learu* (1958.) bila je nekako u skladu s heterogenom predstavom. Za višestruko slojevitou ulogu Lude, koja inače spada u najteže uloge luda u svjetskoj dramaturgiji, Valentić je bio jednostavno premlad. No, sljedeći nastup u Willijevoj kuhinji bio je majstorski. Scena istrage u Spaičevoj *Mjeri za mjeru* (1964.) u kojoj se glupavi policajac Lakat (Špiro Guberina), svodnik Pompej (Relja Bašić) i budalasti plemić Pjena (Kruno Valentić) natežu oko nepodopština u koje su upetljani, spada u vrh najduhovitije i najzabavnije odigranih scena viđenih u Zagrebu u posljednjih pola stoljeća. Nakon beznačajnih uloga u *Troilu* i *Kresidi* 1963. i *Juliju Cezaru* 1969. slijedi briljantna uloga u *Snu ivanijske noći* 1971. godine. Predvođeni neumornim i razigranim Ivom Serdarom, obrtnici - među kojima se isticao Kruno Valentić kao Spretko - uspjeli su tu slavnu družinu učiniti atrakcijom predstave radene u hipijevskom ključu. S tom je predstavom Drama Hrvatskoga narodnog kazališta uspješno gostovala u Dubrovniku, Pragu i Bukureštu. Iz kolekcije ostalih Shakespeareovih likova - Marcel (*Hamlet*), Flavije (*Timon Atenjanin*), Gostioničar (*Vesele žene Windsorske*), Tamničar (*Cymbelin*), Vojskovođa (*Troilo i Kresida*), Starac (*Kralj Lear*) - valja iz različitih razloga izdvojiti dva. Flavija, Timonova odana domoupravitelja Valentić je odigrao i u filmu Tomislava Radića, koji je od Timonove sudbine napravio suvremenu priču, miješajući kazališnu predstavu i zbivanja u današnjem vremenu. Uloga Starca simboličan je kraj Valentićeva bavljenja Shakespeareom, koje je počelo i završilo *Kraljem Learom*. Već četiri godine u mirovini, Valentić se želio pridružiti proslavi vršnjaka i prijatelja Vanje Dracha. I tako je Valentić prošao poput sjene preko pozornice na kojoj je živio tolike godine te je, radeći u novom serijalu Vanče Kljakovića, jednoga jutra 2000. spokojno otišao u sjećanje.

Možda baš prigodom nizanja shakespeareijanskih likova valja nešto reći o predanosti poslu kojim se bavio, a koja je graničila s fanatizmom. Valentić je u kazalištu mnogo i svašta radio, bilo ga je na malom i velikom ekranu, hedonistički je živio u privatnom životu, ali nikad, baš nikad nije pravio probleme zbog

veličine, važnosti ili efektivnosti uloge, ni oko truda koji treba uložiti u njezino svladavanje. Bio je *štreber* u najplemenitijem značenju te riječi. Jedna od najomiljenijih floskula trenutačnih jurišnika na trenutačnu upravu tijekom ovoga stoljeća bila je "optužba" o nedovoljnoj zastupljenosti domaćih, a posebno suvremenih autora na sceni Hrvatskoga narodnog kazališta. Valentićeva teatrografija to demantira. On je, naime, u četiri desetljeća "ni kriv ni dužan" igrao u tridesetak domaćih djela. Počeo je s dvojicom domaćih klasika. Igrao je u dva Matkovićeve komada (*Ahilova baština i Heraklo*), čije su izvedbe bile slabije od predložaka, dok se kod Božića (*Pravednik, Kurlani*) radilo o ulogama bez kojih komad ne može, a ako je glumac loš - pamti se. Valentić se časnio, da ne može časnije, izvukao igrajući robove, mesare ili sinjske ridikule. U tom panoptikumumu "suvremene hrvatske drame", nakon što je sjajno odigrao dvije Budakove ličke seljačine u *Mećavi* i *Na trnu i kamenu*, dogodile su se uloge koje su biseri u njegovoj umjetničkoj biografiji. Prva je jedan od Staraca u drami *Autodafe moga oca* Ivana Raosa, ukletom djelu hrvatske dramaturgije kojem su trebale godine da ugleda svjetlo pozornice. Godine 1970. Hrvatsko narodno kazalište prouzvodilo dramu u Beogradu, pa tek onda "na mala vrata" u Zagrebu. Treći čin, u kojemu Starcima koje su njihova djeca ostavila i pobjegla pred Talijanima u jednom selu Imotske krajine 1943. preostaje jedino čekati smrt, ocijenjen je jednoglasno ne samo kao majstorstvo pisca, nego i glumaca. Druga uloga je Muž u komediji *Ugledni gost* Fadila Hadžića, pisca za kojega je Krleža rekao otprilike: "Kad se više ne bude točno znalo kako se živjelo u njegovo doba, bit će dovoljno otvoriti njegova djela." Ta komedija s dva lica, prouzvedena u Hrvatskom narodnom kazalištu, snimljena na HTV-u i Radio-Beogradu, obnovljena u "Kerempuhu" ali s drugom partnericom, donijela je Valentiću 1980. na Danima satire nagradu za najbolju mušku ulogu Zlatni smijeh. Igrajući čovjeka srednjih godina ruralnog podrijetla, dobroćudnog ali oštroumnog činovnika, Valentić je pokazao kako sjajno može funkcionirati i u urbanom svijetu.

Sedamdesetih godina zavladała je pošast u hrvatskom glumištu - monodrame. Ni Valentić nije odolilo sirenskom zovu mode i na Maloj sceni Hrvatskoga narodnog kazališta osvanula je monodra-

ma: Frukova adaptacija romana *Godina noževa* Vojislava Kuzmanovića. Uspješan pisac radiodrama ponudio je Valentiću jedan zanimljiv crnohumoran tekst i on je, što mnogim glumcima koji su se upustili u pustolovinu monodrame nije uspjelo, "preživio", uspjevši četrdeset pet minuta održati pozornost publike.

Ništa manje nisu bile zanimljive ni vrijedne uloge koje bi se mogle smjestiti u rubriku "suvremeni svjetski pisci". U taj svijet ušao je Valentić odmah na početku karijere, preko djela Bertolda Brechta. U žestokoj ekspresionističkoj freski *Kavkaski krug kredom*, koju je Stupica "namalao" ne obazirući se na učene Brechtove traktate o tome kako igrati njegove komade, na V-efekt i otuđenost u glumi, Valentić će igrati pjevača i Guvernerova slugu i biti u gomili likova zapažen. Godinu dana poslije Georgij Paro na Komornoj pozornici Hrvatskoga narodnog kazališta u zgradi Akademije za kazališnu umjetnost postavlja sa svojom generacijom jednog drukčijeg, "pravog" Brechta, po brechtijanskim regulama. Riječ je o dvije jednočinke, *Izuzetak i pravilo* i *Pravilna igra*, prouzvedene u Parizu 1947., u kojima Brecht pokušava i u kazališnoj praksi opravdati svoj rigidni komunistički *Weltanschauung* s ključnom tezom da je Partija uvijek u pravu. Parov ansambl je u gnijezdu gavellijanske doktrine, pa je i Valentić kao Kuli odnosno Kor s uvjerenjem i uspjehom odigrao predstave koje su bile "pravovjerne", kao da ih je Brecht osobno režirao. Usudujem se to ustvrditi jer sam desetak godina poslije vidio gotovo sve predstave njegovih djela u Berliner Ansambalu.

Nakon nekoliko uspjelih minijatura - u Sartreovoj drami *Iza zatvorenih vrata*, Williamsovoj *Neobičnoj romanci*, *Baladi o Tillu Eulenspiegelu* G. Weisenborna, drami Shirley Delaney *Okus meda*, a osobito u duhovitoj antiratnoj komediji *Rezervist* Alexandera Rivenmalea, gdje igra čak sedam uloga (Prvi policajac, Krvnik, Treća časna sestra, Prvi vojni policajac, Treći bavarski vojnik, Bernadac, Englez) - Valentić definitivno najavljuje i potvrđuje afinitete za suvremenu dramatiku i iskazuje ono što će ga afirmirati kao glumca sposobnog za transformaciju i građenje lika sa samo nekoliko, ali nepogrešivo pronađenih poteza. Tako valja istaknuti i živopisnu kreaciju Luckyja u *Očekivanju* *Godota* i bivšega košarkaša Jamesa u drami Jasona Millera *Ono vrijeme prvenstva*, gdje do tada neviđenom

dramatskom energijom igra konfliktnu, iskompleksiranu osobu.

U nizu manjih i većih uloga u djelima Babelja, Giraudouxa, Sartrea, Brechta, Bulgakova, Anouilha, Havela, Arthura Millera može se izdvojiti jedna, koja pokazuje da je za Valentića gluma bila više od života. To je uloga tamničara Hopkinsa u Millerovim *Vješticama* iz *Salema*, koja se sastoji iz dvije kratke rečenice i jednoga prolaza scenom. Ona je za njega predstavljala nadljudski napor, i fizički i psihički, nakon bolesti koja mu je poremetila pokret i govor. Ipak, uspio je ne samo stati na scenu, nego se i potpuno vratiti na "daske koje život znače".

Glumio je, naravno, i u djelima stranih klasika, najviše francuskih: Molière, Rostand, Labiche, Feydeau, Beaumarchais, Musset. No, najuspješnija kreacija dogodila mu se u Gogoljevu *Revizoru* - Dobčinski. U režiji Čeha Jana Kačera, koji je ostvario jednu od najboljih komedijskih predstava Hrvatskog narodnog kazališta u posljednjih pedesetak godina, u niski sjajno profiliranih komičnih likova poseban agens predstavi davao je duet grotesknih plemićkih glupana Dobčinskog i Bobčinskog, dobroćudnih i benigno zločestih, opsjednutih tračem kao smislom egzistencije. Sa Špirom Guberinom kao Bobčinskim, Valentić je funkcionirao kao jedno biće. Osim u *Revizoru*, na predlošcima svjetske klasike ostvario je Valentić i nevelike ali vrijedne uloge u Šudrakinim *Glinenim kolicima* te u Goldonijevu *Velikom smiješnom ratu* (Orazio).

Last but not least.

Kruno Valentić se nije "skidao" s malog ekrana. Igrao je sve i sva, ali nikad to nije bilo ispod visoke razine profesionalizma i čari karizme. Za ime i djelo Milana Grgića, čiji dramski opus tek očekuje pravo vrednovanje, Valentićev glumački opus čvrsto je vezan. U Grgićevoj televizijskoj seriji *Veliki i mali*, čija je gledanost i popularnost u našim okvirima dosegla nevidene razmjere, Valentić je, valjda "pothranjen" iskustvima svojih teatarskih policajaca, iz epizode u epizodu igrao milicajca popularnog u nacionalnim razmjerima. Ali, u filmu Vatroslava Mimice *Hranjeniki* (1970.), opet po Grgićevu scenariju zasnovanom na istoimenoj drami, odigrao je vrhunsku filmsku ulogu i jednu od svojih najboljih uloga uopće. Kako se čovjek u koncloratoru u funkciji kapoa, dakle logoraša koji

postaje gospodar života i smrti svojih supatnika, pretvara u monstruma, Valentić je majstorski iznjansirao ostvarivši antologijsku kreaciju hrvatskoga filma.

U poslovima za mali i veliki ekran ne može se mimoći ni jedan nesvakidašnji glumački zadatak. Valentić je igrao Mlinara Simu s glasom Vladimira Ruždjaka u televizijskoj ekranizaciji Gotovčeva *Ere s onoga svijeta*. Zajedno sa svojim muzikalnim glumačkim partnerima, Inge Appelt i Zvonimirom Torjancem te pjevačima Marinom Jajić i Brankom Blaćeom, demonstirao je uzornu vizualizaciju opere.

Priču o umjetniku-glumcu Kruni Valentiću završit ću s njezinim početnim protagonistom Bojanom Stupicom. Asistirao sam Stupici 1961. na predstavi *Šume A. N. Ostrovskog* u Hrvatskom narodnom kazalištu. Stupica je patio od nesanic i usamljenosti. Sate i sate lunjali smo po zagrebačkim ulicama među smetlarima i polivačima. Od mnogih dragocjenih mudrosti koje je izgovorio, sjećam se jedne: "Ako hoćeš biti redatelj, nemoj se truditi da te glumci vole, ali ti njih moraš voljeti."

Moram priznati, nisam se ni najmanje trudio ostvariti prvi dio poduke, ali mi je druga polovica bolje polazila od ruke i srca. S Krunom Valentićem stanovao sam četvrt stoljeća vrata do vrata, djeca su nam zajedno rasla i voljela se do zrelosti. Zajedno smo odradili priličan broj poslova u kazalištu i na televiziji, nismo se verbalno štedjeli, ni u poslu ni izvan njega, ali ljubav prema najzaraznijem i najbesmislenijem poslu na svijetu sjedinjavala nas je i betonirala u nerazmršivu vezu. Glumce se mora voljeti, inače ih nema, nemaju razloga postojati.

KAZALIŠNE ULOGE

Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb

DRUGI SVEČENIK - W. A. Mozart, *Čarobna frula*
red. S. Gašparović (1956.)

KRUNO - C. Goldoni, *Ribarske svade*
red. B. Stupica (1957.)

SIGNALIST TREĆEG RAZREDA JUNIUS URBAN
H. Wouk, *Pobuna na brodu Caine*, red. B. Stupica (1957.)

PJEVAČ, DRUGI GUVERNEROV SLUGA - B. Brecht,
Kavkaski krug kredom, red. B. Stupica (1957.)

POGREBNIK - O. Bihalji Merin, *Nevidljiva kapija*
red. Dino Radojević (1957.)

ILEGALAC - N. Omerbegović, *Magle*
red. Lj. Galic (1957.)

ŠKRBAVI MORNAR - V. Višnjevski, *Optimistička tragedija*, red. B. Stupica (1957.)

LEON - L. Hellman, *Jesenji vrt*, red. B. Stupica (1957.)

SOBAR - J. P. Sartre, *Iza zatvorenih vrata*
red. V. Habunek (1958.)

TREĆI ROB - M. Matković, *Heraklo*
red. V. Habunek (1958.)

REDAR - T. Williams, *Neobična romanca*
red. D. Šošić (1958.)

GOSPODIN LOYAL - Molière, *Tartuffe*
red. K. Mesarić (1958.)

LUDA - W. Shakespeare, *Kralj Lear*
red. D. Radojević (1958.)

KOCK, KLAUN - R. Marinković, *Glorija*
red. B. Stupica (obnova 1958.)

KULI - B. Brecht, *Izuzetak i pravilo*, red. G. Paro (1958.)

ČLAN KONTROLNOG KORA - B. Brecht, *Pravilna linija*, red. G. Paro (1958.)

HENN - G. Weisenborn, *Balada o Tillu Eulenspiegelu*
red. T. Strozzi (1959.)

POLICAJAC - F. Dürrenmatt, *Posjet stare dame*
red. B. Stupica (1959.)

LUKICA - P. Budak, *Na trnu i kamenu*
red. Lj. Galic (1961.)

MILE, PRVI POLICIJSKI AGENT - B. Nušić, *Pokojnik*
red. D. Šošić (1961.)

DEIPIR - M. Matković, *Ahilova baština*
red. M. Matković (1961.)

ŠTIMAC - A. Diklić, *Pozdrav šerifu*, red. G. Paro (1961.)

ADMINISTRATOR - B. Nušić, *Protekcija*
red. Lj. Galic/P. Šarčević (1961.)

MLADIĆ - S. Delaney, *Okus meda*, red. D. Šošić (1962.)

VUKO - V. Afrić, *Noćni intervali*, red. V. Afrić (1962.)

**I. POLICAJAC, KRVNIK, III. ČASNA SESTRA,
I. VOJNI POLICAJAC, III. BAVARSKI VOJNIK,
BERNADAC, ENGLEZ** - A. Rivemale, *Rezervist*
red. V. Vidošević (1962.)

KLEIN - J. Kesserling, *Arsen i stara čipka*
red. D. Šošić (1962.)

MESAR - M. Božić, *Pravednik*, red. D. Radojević (1963.)

DUGOPRSTIĆ - P. C. de Beaumarchais, *Figarova svadba ili ludi dan*, red. G. Paro (1963.)

BIMBO, CLOWN - R. Marinković, *Glorija*
red. B. Stupica, obnovio D. Šošić (1963.)

ALEKSANDAR - W. Shakespeare, *Troilo i Kresida*
red. V. Habunek (1963.)

ILIJA - P. Budak, *Mećava*, red. Lj. Galic (1963.)

STRAŽAR - J. Giraudoux, *Ludaćkinja iz Chaillota*
red. G. Paro (1963.)

MARKO UZORINAC - A. Šenoa, *Ljubica*
red. B. Vioić (1964.)

PJENA - W. Shakespeare, *Mjera za mjeru*
red. K. Spaić (1964.)

GUBAVAC, KAPETAN - J. P. Sartre, *Vrag i dragi Bog*
red. D. Radojević (1964.)

KOMESAR - G. Feydeau, *Pobrini se za Ameliju*
red. G. Paro (1965.)

INSPEKTOR MIMMS - Vercors (J. Bruller), *Zoo ili ubojica filantrop*, red. V. Vidošević (1965.)

DRUGI AGENT - A. Miller, *Slučaj u Vichyju*, red. P. Šarčević (1965.)

VIRGINSKI - F. M. Dostojevski, *Demoni*
red. Z. Bajsić (1966.)

BOBANOVIĆ - A. Šoljan, *Lice*, red. N. Vončina (1966.)

ORAZIO - C. Goldoni, *Veliki smiješni rat*
red. J. Juvančić (1966.)

PETRUŠKA - A. S. Gribojedov, *Teško pametnome*
red. G. Paro (1966.)

LUCKY - S. Beckett, *U očekivanju Godota*
red. Z. Bajsić (1966.)

JOSA - B. Nušić, *Sumnjivo lice*, red. V. Vidošević (1967.)

- GRUBIŠA - M. Držić, *Dundo Maroje*
red. M. Škiljan (1967.)
- ČOVJEK - N. Simon, *Bosonogi u parku*
red. V. Štefanić (1967.)
- KOR - M. Frisch, *Poštenjaković i palikuće*
red. V. Vidošević (1968.)
- DON CLAUDIO - S. J. Aljošin, *Don Juan ili nekoć u Sevilli*, red. V. Vidošević (1968.)
- VICTOR - G. Feydeau, *Ne motaj se okolo gola golcata*
red. P. Šarčević (1969.)
- RECITATOR - M. Krleža, *Balade Petrice Kerempuha*
red. M. Škiljan (1969.)
- TOMAŠ - M. Matković, *General i njegov lakrdijas*
red. M. Škiljan (1970.)
- CEZAROV SLUGA - W. Shakespeare, *Julije Cezar*
red. K. Spaić (1970.)
- STARAC - I. Raos, *Autodafe moga oca*
red. P. Šarčević (1970.)
- PROLAZNIK - A. P. Čehov, *Višnjik*
red. M. Škiljan (1970.)
- LOVAC - M. Feldman, *Vožnja*, red. P. Šarčević (1970.)
- KOSHANKE - G. Grass, *Plebejci uvježbavaju ustanak*
G. Paro (1971.) *predstava HNK-a, Zagreb i Teatra ITD
- JANJEK - K. Novosel, *Interregnum 1608.*
red. V. Gerić (1971.)
- GRUBIŠA - M. Držić, *Dundo Maroje*
red. M. Škiljan (1971.)
- SPRETKO - W. Shakespeare, *San ivanjske noći*
red. J. Juvančić (1971.)
- TRGOVAČKI POMOĆNIK OTMAR PRELIH - S. Grum,
Događaj u gradu Gogi, red. G. Paro/I. Boban (1971.)
- NIKIFOR - I. E. Babelj, *Sumrak*, red. V. Vidošević (1972.)
- DVORSKI, GLAVNI SLUGA TIMONOV
W. Shakespeare, *Timon Atenjanin*, red. T. Radić (1973.)
- RADOJ - M. Benetović, *Hvarkinja*
red. J. Juvančić (1973.)
- RECITATOR - A. Cesarec, *Čovjek svoje klase*
red. V. Gerić (1973.)
- SUSJED - Aristofan, *Žene u narodnoj skupštini*
red. V. Vidošević (1974.)
- NONANCOURT - E. Labiche, *Slamnat talijanski šešir*
red. V. Gerić (1974.)
- JAMES - J. Miller, *Ono vrijeme prvenstva*
red. P. Šarčević (1974.)
- BINDO ALTOVITI - A. de Musset, *Lorenzaccio*
red. V. Habunek (1975.)
- MARCEL - W. Shakespeare, *Hamlet*
red. M. Škiljan (1975.)
- PETAR IVANOVIĆ DOBČINSKI - N. V. Gogolj, *Revizor*
red. J. Kačer (1975.)
- PLAKATER, MITAR - R. Marinković, *Kiklop*
red. K. Spaić (1976.)
- MONSIEUR BALLON - H. Ibsen, *Peer Gynt*
red. H. Popescu (1977.)
- DRUGI CIVIL - R. Marinković, *Inspektorove spletke*
red. K. Spaić (1977.)
- KSAVER - M. Krleža, *Golgota*, red. M. Škiljan (1977.)
- NIKOLA - V. Kuzmanović, *Godina noževa*
red. M. Fruk (1978.)
- RECITATOR - M. Krleža, *Svjetlost na mrtvoj straži*
red. M. Škiljan (1978.)
- DARDURAKA, AHINTA - Šudraka, *Glinena kolica*
red. M. Škiljan (1979.)
- MUŽ - F. Hadžić, *Ugledni gost*, red. P. Šarčević (1979.)
- SELJAK U OPSADI HALLEA - B. Brecht, *Majka Courage i njena djeca*, red. T. Radić (1979.)
- UJKA VASA - B. Nušić, *Gospođa ministarka*
red. Lj. Draškić (1980.)
- ŽMIRKO - A. Cesarec, *Zlatni mladić*
red. J. Juvančić (1980.)
- BOKČILO - M. Držić, *Dundo Maroje*
red. I. Kunčević (1981.)
- KALANDER - I. Cankar, *Sluge*, red. M. Škiljan (1981.)
- GAZDA GOSTIONICE "K PODVEZICI" - W. Shakespeare, *Vesele žene Windsorske*, red. M. Škiljan (1982.)
- TREĆI DJETIĆ, VASO - I. Vojnović, *Dubrovačka trilogija*
red. I. Kunčević (1982.)
- KUM ANTE - Z. Majdak, *Hrvatska kuhinja*
red. Ž. Orešković (1983.)
- DU BOIS, BASQUE - Molière, *Mizantrop*
red. M. Medimorec (1983.)
- RAGUENEAU - E. Rostand, *Cyrano de Bergerac*
red. I. Kunčević (1984.)
- RADAT - I. Bakmaz, *Kupido*, red. I. Kunčević (1985.)
- SOKOV - M. Bulgakov, *Majstor i Margarita*
red. H. Popescu (1985.)
- KOR STARACA - Sofoklo, *Antigona*
red. I. Kunčević (1985.)

KRUNO - M. Božić, *Kurlani*, red. M. Škiljan (1985.)

LUKA KAPURAL - V. Stulli, *Kate Kapuralica*
red. I. Kunčević (1985.)

TOMA - Č. Prica, *Ostavka*, red. G. Paro (1986.)

DR. ZLATKO STRELEC - M. Krleža, *Vučjak*
red. K. Spaić (1986.)

HOPKINS - A. Miller, *Vještice iz Salema*
red. P. Šarčević (1986.)

TAMNIČAR - W. Shakespeare, *Cymbeline*
red. J. Juvančić (1986.)

BUBNJAR - J. Anouilh, *Ples lopova*
red. V. Habunek (1987.)

SOBOSLIKAR, HIPNOTIZER - B. Hrabal
Strogo kontrolirani vlakovi, red. Z. Kaloč (1989.)

VOJSKOVOĐA - W. Shakespeare, *Troilo i Kresida*
red. I. Kunčević (1990.)

PRVI DELEGAT - V. Havel, *Asanacija*
red. R. Marčić (1990.)

ŠTIMAC - A. Vuletić, *Hebrang*, red. P. Šarčević (1991.)

DRUGI RIBAR - J. Giraudoux, *Ondine*
red. H. Popescu (1991.)

MUSTAFA - I. Gundulić, *Osman*, red. G. Paro (1992.)

KUPAC ROBOVA - I. Aralica, *Propast Magnuma*
red. I. Kunčević (1992.)

STARAC, GLOSTEROV KMET - W. Shakespeare, *Kralj Lear*, red. I. Kunčević (1998.)

Dramsko kazalište "Gavella", Zagreb

UGO TUDEŠAK - M. Držić, *Dundo Maroje*
red. M. Škiljan (1955.)

Teatar ITD, Zagreb

VLASNIK DAŠČARE - G. Büchner, *Woyzeck*
red. V. Gerić (1972.)

Dubrovački ljetni festival, Dubrovnik

GRUBIŠA - M. Držić, *Dundo Maroje*
red. M. Škiljan (1972.)

* Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb

Splitsko ljeto, Split

HRUŠT - M. Grgić, *Mali trg*
red. V. Perković (1976.) Mali Lošinj

LAZAR - *Muka spasitelja našega*
red. I. Boban/R. Marčić (1992.)